

MVDr. Lenka Černá s částí své smečky velšskorgí cardigan v různých barvách

Pes, který si nemusí nic dokazovat

Psa anglické královny by na moravské vísce asi hledal málokdo. Tedy pokud neví, že v Dolních Kounicích nedaleko Brna bydlí jejich velcí milovníci a chovatelé manželé Lenka a Pavel Černí. (Ale na druhou stranu – proč by nemohli žít královští psi právě tam, kde se rodí víno – nápoj králů?). U dveří řadového domku mě vítá hned pětice statných ušáků. Hluboký štěkot vzbuzuje respekt, jenže celá skupina se kolem mne točí a vrtí dlouhými chlupatými ocasy. Sympatické kamarádství z nich sálá na dálku.

Oba manželé se seznámili ještě za studií na brněnské veterinární fakultě a dnes provozují praxi právě v Dolních Kounicích. A z dob studií se také táhne jejich společná láska ke zvláštnímu psímu plemeni velšskorgí. MVDr. Lenka Černá je dnes poradkyní chovu plemen velšskorgí cardigan a velšskorgí pembroke, MVDr. Pavel Černý je redaktorem krásně vedeného klubového zpravodaje s originálním (jak jinak než proanglickým) názvem Welsh Corgi Times. Nedá mi to a hned na začátku našeho rozhovoru stáčím znovu řeč k anglické královně. Ta je proslavená svou láskou ke psům a odedávna její početné smečce vévodí právě krátkonozí velšskorgí. „Královna Alžběta chovala vždy jen pembrokey a s nimi také jezevčíky,“ vysvětluje doktorka Černá. „Ale nemůžeme si myslet, že by to byl chov na obdobné úrovni jako v chovatelských stanicích. I když se o početnou smečku starají odborníci, občas dochází k vzájemnému

křížení obou plemen, a tak můžeme vidět také tzv. dorgi. V každém případě ale královna Alžběta propagaci korgiů dlouhodobě velmi prospívá. V Anglii, ale také v USA a jinde na světě.“

Velšskorgí je pastevecký pes s historií dlouhou přes 1000 let. I když se jeho krátké nohy zdají na první pohled hendikepem, ve skutečnosti byla právě krátkonožost při pasení krav výhodou. Na nízké psy blízko země krásy nedosáhly! Od 30. let minulého století došlo k rozdělení na dvě samostatná plemena: bezocasého pembroke a ocasatého cardigana a díky zákazu vzájemného křížení došlo k poměrně výraznému rozlišení obou plemen.

„Pembroke je dlouhodobě početnější než cardigan. Ve Skandinávii byl vzájemný poměr asi 5 : 1, i když se v posledních letech kvůli omezení kupírování ocasu vyrovnává a někde i obrací. Hlavním důvodem je jistě líbivost pembroků - mají jemnější srst, také bezocasý zadeček je přitažlivý. Zároveň jsou pembrocí povahově měkčí, někdy snad i labilnější. Cardigani jsou naopak přírodnější. Mají pevnější pracovní povahy, jsou méně prošlechtění, hruběji

stavění. Jsou přímějši. I proto jsme se na začátku rozhodli pro cardigany,“ doplňuje doktorka Černá. „A hlavně jsem chtěl celého psa, tedy i s ocasem,“ směje se její manžel.

Jak to vlastně s tím ocasem u velškorgiů je? Opravdu se rodí pembrocí bezocasí?

„Bezocasost je skutečně geneticky založená. Řada štěňat se rodí bezocasá nebo s pahýlovitými ocasy různé délky (například v Polsku, kde je chov velškorgiů dost rozšířený, mají dokonce vlastní jméno - kusa), ale u jiných můžeme vidět ocasy i normálně vyvinuté. Problém je, že u pembroků se skoro sto let nesledoval tvar a délka ocasu, protože pokud se ocas objevil, hned se zkracoval. A dneska, když se ocasy nechávají, s nestandardně tvarovaným a neseným ocasem bývají problémy. V chovu se doporučuje nespojovat dva bezocasé jedince. U cardiganů je problémů s ocasem méně, i když třeba ve Skandinávii se občas geny pro bezocasost objeví a narodí se štěně cardigana s nestandardně zkráceným ocasem.“

Velškorgi není široce rozšířeným psem.

Kolik štěňat bylo zatím u nás zapsáno a kolik se jich v současné době rodí?

„Pembrocí se u nás chovají asi 38 let a za tu dobu bylo zapsáno kolem 1100 štěňat. V roce 2007 jsme registrovali 14 vrhů. Vrhů nejsou vzhledem k velikosti plemene nijak početné - obvykle se rodí 4 až 6 štěňat. To u cardiganů se běžně narodí 8 až 10, někdy ale dokonce dvanáct štěňat, ale vrhů je méně, maximálně tři za rok. Loni dokonce nebyl ani jediný.“

Za 8 let, co se u nás cardigani chovají, bylo zapsáno asi 100 štěňat. Jen pro upřesnění - první fena cardigana byla dovezena před 18 lety, ale ta nikdy neměla štěňata. Celý

Na pastvě

chov cardiganů ve střední Evropě je novodobě založený na třech fenách, z nichž jedna zůstala v Polsku a dvě jsme dovezli k nám. Krýt jezdíme obvykle ven, i když není snadné v malé chovatelské základně nalézt nepřibuzná zvířata. Nejlepší chov je pochopitelně v Anglii a potom ve Skandinávii. Přestože u nás cardiganů není mnoho, máme již řadu výstavních úspěchů. Psi z našeho chovu vyhráli ve své třídě například loni na evropské výstavě v Záhřebu, na světovce v Amsterdamu jsme byli 3. a 4. v pořadí a pes z našeho chovu byl loni ve Finsku vyhlášen nejlepším plemeníkem.“

Z občasných televizních záběrů je patrné, že u anglické královny jsou velškorgiové psi spíše na mazlení a pracově se nevyužívají.

Je tomu tak ve světě i u nás?

„Například v USA se obě plemena pracově velmi často využívají. Také v Anglii své původní poslání neztratili, překvapivě u stád zde častěji potkáme pembroky. U nás zkusíme pást s oběma plemeny během chovatelských soustředění a různých akcí, obvykle jen párkrát v roce, kdy se scházíme s dalšími členy klubu na farmě u zkušeného cvičitele pasení pana Koška poblíž hradu Kost. Cardigani

pracují spolehlivě, i když jako honáčtí psi jiným způsobem než borderky, které na podobných setkáních dominují. Jdou blíž k ovčím, více štekají, ale perfektně reagují na povely a ovce je poslouchají. Výhodou je jejich nízko položené těžiště - při práci se otočí na místě v pohybu. Je vidět, že mají ještě mnoho původních pracovních pudů. Hodně vydrží, protože mají fyziologicky velké srdce.

Náš barevně nestandardní šedý pes je nejlepší ovčácký korgi u nás i v blízkém zahraničí, dokáže se prosadit i mezi borderkami a ve své kategorii se umísťuje na předních místech i na zahraničních soutěžích. Ale korgiové najdou uplatnění i jinde, i když převážně v oblasti hobby. Někteří se využívají v canisterapii, hlavně u mentálně postižených.

Cardigani jsou zde odolnější, mají pevnější nervovou soustavu. U nás vůbec při chovu přísně dbáme na povahu. Zkrátka na prvním místě u našich korgiů je, aby se s nimi dalo dobře žít. Někdy jsou trochu štekavější, ale kousavost je prakticky neznámý jev. Pokud by se objevila, takové psy bychom vyřadili z chovu, abychom tuto nežádoucí vlastnost neupevňovali.“

Doporučujete s velškorgi absolvovat základní výcvik?

„Jistě, my jsme s našimi zvířaty absolvovali nejen základní výcvik na cvičišti - pochopitelně vzhledem k výšce psa bez obrany - ale také stopy.“

Podle informací majitelů pembroků i cardiganů psi mají záchranné zkoušky, cvičí s úspěchem agility, obediencí a další nové sporty. To uvádím jen jako ukázkou, co všechno lze s velškorgi provádět, pro dosažení odpovídající poslušnosti stačí zvládnout základní ovladatelnost.“

U plemen s dlouhým tělem a krátkými končetinami typu jezevčíka se někdy objevují zdravotní problémy s páteří. Mohli bychom to čekat také u velškorgiů...

„Velškorgi nelze srovnávat s jezevčíky. Jde v podstatě o normálně dlouhé kompaktní psy, jen s kratšíma nohama. Podobně rostlých plemen není mnoho, jde například také o švédského vallhunda. Zdá se, že psi typu vallhunda stojí za vznikem velškorgiů a na britské ostrovy se dostali během vikinských invazí. S páteří tedy u korgiů jsou problémy zcela ojedinělé. U nás v klubu doporučujeme hlídat také PRA (progresivní atrofii sítnice), což je povinností při případném prodeji štěňat do zahraničí.“

U obézních psů se mohou objevit problémy s předními končetinami - a protože korgiové mají k potravě více než pozitivní vztah, jejich hmotnost se musí hlídat. Sledujeme také dysplazii, ale výskyt není vysoký. U pembroků se ve vyšším věku občas objevují novotvary

I tento snímek svědčí o tom, že velškorgi cardigan jsou přírodní psi. A milují vodu...

Velškorgi cardigan jsou velmi aktivní a činorodí

mízních uzlin. Pokud bych měla zdravotní stav korgiů srovnat s jinými plemeny, tak jde o psy velmi zdravé, nezátížené dědičnými chorobami a životaschopné.

A jak se vaši cardigan chovají venku, na procházce, v lese?

„Drží se nás jako klíště, něco jako útky neznáme, i když jich máme na srazech chovatelů venku třeba patnáct. Manžel jim říká pataři, i proto, že jdou za námi husím pochodem a ten první se vám nalepí na patu, takže ho každou chvíli kopnete do brady.

Jedním z mála cviků, který se s nimi provádí velice obtížně, je odložení. Skutečnost, že mají zůstat na místě, zatímco milovaný pán odchází, nesou strašně nelibě. Jsou to totiž neskuteční závisláci. Hlavně psi se upnou na jednoho člověka, kterého zbožňují, milují. Ostatní lidi v rodině či nejbližším okolí tolerují, možná i uznávají, ale nemusí je - mají svého pána,“ říká Lenka Černá. „Když dám povel k noze, seřadí se mi jich vedle pravé nohy všech pět,“ doplňuje její manžel.

Naše povídání o velškorgiích sklouzlo ke cardiganům, které manželé Černí chovají a na které nedají dopustit. Oceňují jejich přirodnost, instinkty, povahu. Ale jsou to skutečně tak dokonalí a ideální psi?

„Myslíme si, že cardigan i vlastně velškorgi obecně jsou skutečně báječní psi. Hodí se na vesnici i do města, jako společenské plemeno i pro toho, kdo chce sportovní vyžití.

Mají slušnou výdrž, děláme s nimi i dvacetikilometrové vycházky. Odsuzujeme jejich případný chov v kotci,

potřebují blízkost člověka. S lidmi si vytvoří velice úzký a pevný kontakt, ale nejsou hysteričtí, když jejich majitelé chodí do zaměstnání a věnují se jim jen ráno a odpoledne či večer. Jsou to sice nízcí (asi 30 cm), ale celkem mohutní psi, takže je třeba od začátku jasně vymezit pravomoci. Hlavně někteří psi mají trochu tendence k dominanci, a to se musí ještě u štěňatek hned potlačit. Ideální je cvičiště, o kterém jsme už mluvili.

Feny jsou obvykle bezproblémové, ale ani se psy nejsou větší potíže než s jinými plemeny. Každý korgi je osobnost, která má svůj názor, ale na rozdíl od některých

plemen (například jezevčíka) bez obtíží přistoupí na to, co chce člověk. Jedinečnou vlastností je, že až na výjimky jsou vzájemně snášenliví ve smečce. Na začátku si vyřikávají vzájemné postavení a to platí. A abychom nezapomněli: korgiové mají mimořádnou obličejovou mimiku - ohrnují pysky, krčí nos, smějí se - a mají velký smysl pro humor.“

Proč tedy nenajdeme velškorgi v každé druhé rodině, když na ně pěstujete samou chválu?

„Velškorgi nebyl, není a nebude módní plemeno. To je jeho velké štěstí. Jeho chov nepřináší komerční úspěch, někdy není snadné udat štěňata. Ne každému se musí líbit. Je to pes, který si nemusí nic dokazovat, vhodný pro pána, který je na tom stejně.“

Takže už je mi zcela jasné, proč cardigan ve vaší rodině vyhrál na plné čáře. Byl to také váš první pes?

„V Kuřimi, kousek od brněnských Řečkovic, kde jsem vyrůstala, bylo na kynologickém cvičišti hodně pracovních psů, ale jednalo se o samé německé ovčáky. Čestnou výjimkou byli dva knírači - můj a mojí kamarádky. Na cvičišti chodil také dozorce z věznic se svým služebním ovčákem a jednou sebou přivedl štěně pembroka, jedno z prvních, které se u nás narodilo. Jak k němu přišel, nevím, ale mně učarovalo. Potkávali jsme se na cvičišti, později i na psích výstavách, kam s ním jezdil. Po kníračovi jsem chovala irskou teriérku, to už jsem byla s manželem, následoval hovawart. Ten nakonec zůstal sám a pod hovawartem bylo nějak moc místa... Akorát na nějakého nízkonožného psa.

Tak jsme z Polska dovezli první fenku cardigana. Byla to první ze dvou „pramáti“ našeho chovu. Nebyla nijak líbivá, ale štěňata po ní byla krásná. Pak přišla druhá fenka - ta na nás tak nějak zbyla, nikdo ji nechťel.

Jak začali psi v naší rodině přibývat, věnovali jsme jim téměř všechnen volný čas. Můj manžel se kvůli korgiům dokonce vzdal svých koníčků. Bez něho si dnes ani náš chov, ani práci okolo korgiů nedovedu představit. Také dcera Zuza i přes to, že je jí jen devatenáct, už roky pomáhá ostatním majitelům s výchovou, výcvikem i vystavováním,“ říká Lenka Černá.

„Dneska máme cardiganů tak akorát a neměnili bychom. Jen Zuzka si pořídila štěně border kolie. Chce se více věnovat práci s ovečkami, hlavně soutěžím v této disciplíně, a tam ani ten nejmilovnější velškorgi nad daleko rychlejšími border kolie nevyhraje. Ale nakonec - proč by si taky dokazoval, že porazí borderku? Vždyť i my máme největší radost z toho, když se na nás v cíli začne smát.“

Text a foto Martin Smrček